

ABONAMENTUL
 Pe un an . . . 24 Cor.
 Pe jum. an . . . 12 "
 Pe o lună . . . 2 "
 Nrul de Duminecă
 Pe un an . . . 4 Cor.
 Pentru România și
 America . . . 10 Cor.
 Nrul de zi pentru Ro-
 mânia și străinătate pe
 an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
 și **ADMINISTRAȚIA**
 Deák Ferenc-utca 20.
 —
INSERTIUNILE
 se primesc la adminis-
 trație.
 Manuscrisurile nu se în-
 polază.
 Telefon pentru oraș și
 comitat 502.

Noua îndrumare.

I.

În viața publică a României s'au ivit în timpul celor din urmă două săptămâni semne învederate ale unei porniri, care ar putea să dea și politicii oficiale a statului român o nouă îndrumare și să schimbe în mod indirect pozițiunea românilor din monarhia austro-ungară.

E chestiune de bun simț să ne dăm seamă și despre cele ce se petrec, și despre cele ce se pregătesc în România, ca să nu fim induși în eroare de unele aparențe ori de manifestațiuni făcute de oameni, care nu-și dau seamă despre ceea ce fac.

Ori și care popor cu viață mai mult ori mai puțin neatârnată are politica lui națională, care rezultă în mod firesc din individualitatea lui și din împrejurările, în care trăiește. El poate să se abată din când delă politica aceasta, dar se întoarce mereu la ea nu numai pentru că îi este impusă de împrejurări, ci și pentru că atât înclinările, cât și convingerile se moștenesc delă o generațiune la alta.

Românii au și ei politica lor tradițională. Se vor fi abatând delă ea, ba mulți vor fi și uitat-o, poate; nu avem însă decât să ne reamintim faptele petrecute pentru ca să ne dăm seama asupra ei.

Ștefan-cel-Mare, voinde să apere neatârnată țării lui în luptă cu turcii, care se făcuseră decurând stăpâni pe Constantinopol, și-a dat multă silință să câștige în partea

sa pe creștinii dela Apus și a trimis mai ales la Veneția și la Papa pe unul dintre cei mai destoinici sfetnici ai săi, ca să producă convingerea, că e în interesul creștinătății și a lumii apusene în deosebi, ca Moldova să nu cadă și ea sub stăpânirea turcilor, ci să se întărească stând pază la gurile Dunării.

Atât Veneția, cât și Papa, ba chiar și Regele Franței, atunci om de valoare, au recunoscut-o aceasta și au hotărât să-i dea lui Ștefan cel mare ajutor. A intervenit însă Regele Ungariei, Mateiu Corvin, și sub presiunea nobilimii ungare a declarat, că el nu poate să admită o asemenea legătură directă între Moldova și statele apusene și va lua parte la acțiune numai dacă Ștefan cel mare va fi fost declarat atârnat de dânsul, ca prin mijlocirea regatului ungar să i-se dea ajutor.

Așa s'a și hotărât: a rămas, ca numai prin mijlocirea Regelui Apostolic să fie ajutat Ștefan cel Mare.

Aceste sunt fapte istorice azi neîndoios constatate și tot atât de neîndoios e, că nu a fost ajutat Ștefan cel Mare și că la moartea lui a dat urmașilor săi sfatul să între la învoială cu turcii, căci pe creștinii dela Apus nu se pot răzâma.

N'ai nevoie că cunoști din temelie istoria românilor pentru ca să-ți dai seamă, că tot așa făcuse, înainte de Ștefan cel Mare, și Mircea-Vodă cel Bătrân, și Alexandru cel Bun, și Vlad-Vodă Dracul, iar în timpul lui Ștefan cel Mare Vlad-Vodă Tepeș. Ori și care Domn român, care a voit să între în legă-

tură cu apusul, a dat în calea lui de nobilimea ungară, care i-a dat brânci și l-a împins spre turci.

La începutul secolului XVI românii au dar tradițiunile lor acum seculare în ceea ce privește politica.

Bogdan-Vodă nu urmează după cum l-a sfătuit înțeleptul său părinte, ci își dă silința să se lege cu apusul încuscându-se cu frații Iagheloni, dintre cari doi sunt regi, unul al Ungariei, iar altul al Poloniei. În urma stăruințelor Papei, tratatul de alianță familiară se și încheie. În virtutea acestui tratat Domnul Moldovei intră în legătură de încuscire nu numai cu cei doi regi, ci, prin ei, și cu Ferdinand catolicul, deci și cu Carol V, cu Henrich VIII și cu Ferdinand I. Tratatul însă nu s'a putut executa, și la 1511 Bogdan-Vodă a fost nevoit să între la învoială cu Poarta.

Când celalalt fecior alui Ștefan-Vodă, Petru Rareș, se urcă în scaun, nobilimea ungară are regele ei, pe Ioan Zăpolia, care e închinat sultanului Suleiman II, învingătorul dela Mohács. Domnii țării române sunt nevoiți să între cu oaste în Ardeal, ca să-i dea acestei slugi a sultanului ajutor contra lui Ferdinand I.

Acum, de voie, de nevoie, Domnii români sunt legați cu nobilimea ungară. Ce iese însă din legătura aceasta!?

La 1538 Carol V, fratele lui Ferdinand I, termină expedițiunile lui din Africa și iese de a treia oară învingător în luptă cu Francisc I. — Acum vede și nobilimea ungară, că n'o să se mai poată susține în luptă cu Ferdinand I. — Se încheie dar tratatul dela

FOIȚA ZIARULUI TRIBUNA.

Spiru Călin.

De Ioan Slavici.

VII.

(Urmare).

Veta începu să ridă când bătrânii îi vorbiră — așa mai pe departe despre dl Naie Popescu!

„Păcat că n'am făcut-o de mult, — grăi dânsa, — că ne știm din copilărie și-am fi acum departe. — Vorba e numai, că abia acum am ajuns să zidim casă.“

Bătrânii nu mai stăruiră.

„Adecă de ce și-se pare vorba cu Popescu atât de nepotrivită!?” — îi zise Alina în urmă.

„Lasă-mă, soro, — îi răspuse ea, — că la casă ca a mea se găsește și alt om. — Eu știu, el știu: o să se uite toată lumea după noi.“

„N'o să ai de gând să rămâi viața toată fată“, — urmă Alina.

Veta rămase câtva timp pe gânduri.

„Ba da, — răspuse ea. — Așa vreau și așa e și mai cu minte. Mă ispitește, ce-i drept, gândul de a arăta, că tot nu sunt atât de ciomă în lume, cum le place unora să socotească, dar de măritat tot nu m'ași mărita decât după un om, pentru care am slăbiciune. O fi fiind ori nu și el la mine, mi-e destul să pot ieși voioasă cu el

în lume și să mă tragă inima la casa mea. — Nu-l caut, dar n'o să zic nu, dacă mă găsește el.“

„Uite, — îi zise apoi două zile'n urma lui Spiru, — eu cred, că tot e mai bine să despărțim cele două locuri, — două case pe unul și două pe altul, cum ziceai D-ta.“

Spiru rămase zăpăcit, apoi dete din cap.

„E peste puțință, Domnișoară, — grăi dânsul cu obișnuita-i hotărâre. — Nu se mai poate! Stricăm tot rostul caselor și pierdem o mie, poate chiar două mii de lei din chirie. Nu vezi D-ta, că poarta e la mijloc și între case e lărgime? — Unde vrei să pui uciile? Tocmai în poartă? — Unde se mai învârtă o trăsură!? Faci două curți strimte, în care abia cu ocauă mai poate intra cineva. — Altfel dispuneam casele și altfel le zideam, dacă nu țineai D-ta, ca toate să fie într-o singură curte.“

„Acum nu mai țin“, — grăi dânsa.

„Dar țin eu, domnișoară, — întimpină el, — și te rog să nu mai stăruie. — Ai văzut, — urmă el, — cât de mult am ținut să fac toate potrivit cu ideile D-tale: te încredințez, că nu din vre-o slăbiciune, ci pentru că eră în adevăr bine ceea ce voiai D-ta.“

Veta se nita înțepată la el.

„Știu, — îi zise, — ca nu din slăbiciune. Ce fel de slăbiciune ai putea să ai D-ta — mai ales pentru mine!? — Nu e vorba nici acum de slăbiciune, dar eu voiesc, ca averea mea să fie despărțită.“

„Ceea ce nu mai e cu puțință, — întâmpină el liniștit. — Îți spusei, că le-am făcut toate cele bune, pe care le-ai voit, fiindcă erau bune: nu te las însă să faci și ceea ce nu e bine.“

„Care va să zică nu sunt eu stăpână pe avutul meu!?“ — grăi dânsa adânc jignită.

„Nu încă, domnișoară, — îi răspuse el rece. Nu uită, că sunt avocat și am fost atâta timp judecător; eu știu ce vorbesc și ce fac: după învoiala, pe care o avem, chiria mi-se cupine mie pe un timp de atâți și atâți ani și fără de voia mea nimeni nu poate lua nici o dispozițiune, în urma căreia ar scădea chiria. Nu se despart locurile, domnișoară!“

„Domnule Călin, — îi zise ea rece, — să-mi dai voie să-ți spun, că ești om brutal.“

„Chiar foarte brutal când vorba e să nu las pe cine-va, la care țin, să se păgubească pe sine însuși, — grăi dânsul tot foarte liniștit.

Vetei fi năvăli tot sângele în obraji.

„Ți-i și D-ta la cine-va în lumea aceasta!“ — grăi dânsa emoționată, apoi îi întoarse spatele și plecă.

El făcu câți-va pași în urma ei, îi luă mâna și-o oprî.

„Stăi, domnișoară, — îi zise stăruitor, — stăi să ne înțelegem. Nu-ți pierde răbdarea.“

„Nu mi-o pierd, — răspunse ea tremurând în tot trupul, — dar cu un om îndărătnic ca D-ta ori-și-ce vorbă e zadarnică.“

„Nu tocmai! — o încredință el. — Dacă vrei, îți plătesc locul și rămân eu stăpân; dacă vrei plătesc pe al popii și rămâi stăpână pe toate casele. Cum vrei, cum alegi, așa facem, dar împărțirea e peste puțință. Țin, — urmă apucându-i și stringându-i mâna cu amândouă mâinile, — foarte mult țin să nu te supăr. Ce mi mai rămâne mie în lume, dacă mă stric și cu D-voastre!?”

Oradea-mare, prin care e recunoscută legitimitatea lui Ferdinand I. — Petru-Vodă Rareș intră acum și el în negocieri atât cu Ferdinand I, cât și cu Polonia, dar e denunțat Porții, care-l alungă apoi din țară. Scapă omul la prietenii săi, în cetatea Ciceului, iar bunii lui vecini și prieteni îl prind și-l trimit legat la Poartă.

În urma acestei înduioșătoare dovezi de dragoste prietenească Petru-Rareș se face cel mai credincios vasal al Porții.

Contemporanii lui Petru Rareș, Mircea Vodă Ciobanul, omul nobilimii ungare, și Radu Vodă Paisie s'au sbătut toată viața lui și Radu Vodă Paisie a perit în cele din urmă surghiunit în muntele Sinai.

Unul dintre nepoții acestui Radu, Petru Vodă Cercel, prieten al lui Henrich III din Franța, a zăcut timp îndelungat închis la Munkács, iar unul dintre feciorii lui Mircea, Petru cel Schiop, a murit la Bolzano. — Urmasul în domnie a acestuia, Aron-Vodă, a fost surprins de Sigismund Báthory și dus în temniță, unde a murit — fiindcă intrase în legături directe cu Rudolf II și încheiase fără de mijlocirea nobilimii ungare un tractat cu curtea din Viena.

Așa se încheie al doilea secol, și dacă au românii tradițiunile lor, are și nobilimea ungară pe ale ei, în virtutea cărora românii nu pot să aibă legături directe cu Apusul.

Aceasta o știe Mihaiu Vodă Viteazul, ba știe și că nobilimea ungară e, ca mijlocitoare, de rea credință și înșală și pe unii, și pe alții.

Din cunoștința acestui adevăr întemeiat pe experiențe făcute în timp de două veacuri se luminează atât viața lui Mihaiu Vodă Viteazul, cât și moartea lui: el a trebuit să piară fiindcă a căutat legăturile directe cu Apusul, a știut să le încheie și eră și destoinic de a le păstra toată viața lui.

Celce vrea să înțeleagă cele ce se petrec și se pregătesc azi în România are să țină seamă de aceste fapte istorice, a cărora amintire nu se poate pierde câtă vreme sunt

în România oameni, care judecă și nu trăiesc numai în prezent, ci văd în gândul lor și trecutul, și viitorul nămolului ca o mare faptă petrecută în viața nenirii. Îndeosebi Mihaiu Vodă Viteazul, că n'a fost cum mulți îl vor fi socotind, numai un mare viteaz, ci totodată și un om cu privire clară și largă, nu a trăit, nu s'a luptat și n'a murit pentruca să nu fie și după trei sute de ani oameni, care trag învățatură din faptele lui.

Delegațiunile. Alaltăieri și-au ținut delegațiunile ședințele de încheiere. Delegațiunea ungară n'a ținut decât ședință formală, pentru a lua la cunoștință adresa delegațiunii austriace. În discursul său de închidere președintele delegației, contele T. Zichy a ținut să declare că oricât de prevenitoare a fost delegația ungară votând toate cheltulele resorturilor comune, ungarii n'au renunțat la dezideratele lor naționale, ci numai le-au amânat pe timpuri mai favorabile, când constelațiunea politicii externe se va mai înseniina.

Delegațiunea austriacă în ședința ei ultimă a votat budgetul marinei și a rezolvit o mulțime de proiecte prezentate de miniștrii comuni. Miniștrii au dat apoi răspunsuri mai multor interpeleții din ședințele trecute. Comandantul marinei, dl Montecuccoli, a anunțat că în anul viitor va cere credite noi, cam la 60 milioane. Președintele în cuvântul său de bun rămas, le-a mulțumit delegațiilor pentru munca însemnată ce-au îndeplinit-o în frumoasă armonie, ceea-ce dovedește că Austria cea mult sfâșiată de lupte naționale e pe cale de a se consolida și că ideea imperiului unitar cucerește tot mai mult spiritele.

Criza Austriacă. Ziarele din Praga au informația, că M. S. împăratul înainte de a hotărî în chestiunea crizei cabinetului Beck, va asculta pe șefii politici nemți și cehi, și numai după sfârșitul acestor consfătuiri poate fi vorba de premerirea guvernului actual, pentru o mal norocoasă rezolvire a problemei naționalităților.

Plecarea miniștrilor comuni. Sfârșindu-se sesiunea delegațională miniștrii comuni s'au în-

tors îarși la Viena. Ministrul de externe, dl Aehrenthal și ministrul de război, dl Schönaich, au plecat deja Sâmbătă, — ministrul finanțelor comune, dl Burian a plecat azi, Luni. Cu toții ușorați de grija marilor credite ce au cerut cu toții având subsorii bugetele votate, — lăsând în urma lor perspectiva unor poveri și mai mari, ce vor pune pe umerii slăbiți ai țării în anul viitor.

Văzând că pleacă toți, miniștrii unguri au socotit să plece și ei: Andrassy la Töketerbeș, Wekerle la Klopodia, — la moșii. În preajma redeschiderii camerelor briganz și șovinisti au nevoie să-și reîmprospăteze puterile pentru lupta înșană la care se încumătă.

România și Austro Ungaria. »Voința Națională« știe: »Unele ziare au răspândit zvonul că dnul Em. Porumbaru într'o convorbire ce ar fi avut-o cu dnul de Aehrenthal, i ar fi declarat că dacă Austro-Ungaria nu va face concesii României în ceea ce privește exportul vitelor, atunci actualul guvern român va trebui să se retragă.

Dăm acestei știri cea mai categorică desmințire.

Dnul Porumbaru nu a putut spune dlui de Aehrenthal decât ca opinia publică românească nu ar admite cu nici un preț ca România să încheie convenția comercială cu Austro Ungaria fără ca monarhia vecină să facă concesii în chestia vitelor. În această privință guvernul se bucură de sprijinul întreg al opiniei publice.

Și s'ar produce curente nefavorabile guvernului nu dacă convenția nu s'ar încheia, ci dacă ea s'ar încheia fără a se obține concesii cucerite în ceea ce privește vitele românești.

Regela Greciei la M. Sa. Se anunță din Viena că în zilele următoare regele Greciei, întorcând din străinătate spre casă, se va opri la Viena pentru a prezenta urările Sale de bine M. Sale jubilarului nostru monarh Francisc Iosif I. În 4 Noemvrie se va da un prânz de gală la palat în onoarea oaspetei străin.

Marele meeting din București.

— Telegramă particulară. —

București, 1 Noemvrie.

Meetingul din sala »Dacia« a reușit strălucit. Au luat parte câteva mii de cetățeni. Oratorii au atacat violent Austro-Ungaria, cerând ruperea alianței. Austriacii au înșelat pe Mihai Bravul, pe Horea și pe Iancu,

Veta, ne mai putându-și stăpâni lacrimile, iar li întoarse spatele și acum n'o mai opri nici el.

»Ce i-a venit cumnatei tale de vrea cu ori ce preț să-și despartă locul? — mă întrebă peste puțin.

»Pare-mi-se, că umblă cu gânduri de măritiș, li răspunsei eu.

Spiru se uită sperios la mine.

»Și ea!? — grăi. — Asia e alta! — Acum le înțeleg toate... Da! — dacă se mărită, atunci da, — fără îndoială... Dar tot e peste puțin să tragi ulucile tocmăi la mijlocul porții... Adecă de ce mă amestec eu în lucruri, care nu mă privesc!? — urmă iar și încep să se plimbe.

Peste câțva timp se opri în fața mea.

»Nu știu, cum ași face să mă înțelegi, — grăi dânsul. — Am zis, că mă mulțămesc să câștig 1%. Vreau dar să am pentru fiecare mie de lei cheltuită 1010 lei, dacă-mi dați banii acum. Eu mai plătesc însă și la bancă 6%. Scad 4%, pe care mi le aduc scrisurile și mai rămân 2%. Pe aceștia tot voi aveți să-i plătiți câtă vreme nu e achitată datoria. — Așa e?»

»Da, — li răspunsei.

»Voi nu mi plătiți însă, ci-mi lăsați chiria, — urmă el. — Din aceasta se pot achita 12%, deci pentru fiecare mie 120 lei pe an, câte 60 lei la Sf. Gheorghe și la Sf. Dumitru. Voi dar acum,

după ce am luat chiria, în loc de 910 aveți să-mi dați numai 950 lei. — E clar?»

»Clar, — răspunsei eu.

»Pentru acești 950 lei plătesc în bancă 9 lei 50 bani camătă până la sf. Gheorghe. Atunci mi veți datora da 959 lei 50 bani. — Ai înțeles?»

»Da, — răspunsei iar.

»La sf. Gheorghe iau chiria, — urmă el, — scad iar dia datoria dela bancă, se scad și cametele și-mi rămâneți la începutul anului al doilea datori cu 899 lei 50 bani. — Da?»

»Da!»

»Ei, bine, — urmând așa din șase în șase luni la sfârșitul anului al noulea casele sunt plătite. Dacă însă chiria se arcă, scăpați mai curând: iacă de ce nu voiesc eu să se facă împărțirea. S'ar scădea în loc de a se spori chiria și scăpați mai târziu. Fă-ți ta însu-ți socoteala și te vei încredința, că eu nici nu pierd, nici nu câștig nimic și că le fac toate numai pentru mulțămirea de a le fi făcut bine. Fiind însă, că cumnată-ta vrea și vrea, iar eu țin să n'o supăr, — nu rămâne decât să depuneți casele la credit, să luați bani, să mă achitați acum, ca să achit și eu datoria la bancă, și să faceți cum voiți. — Băgați însă de seamă, — urmă el, — că lucrul vă costă mult: eu vă iau timp de 9 ani câte 120 lei pe an, adecă cu totul 1080 lei pentru o mie, iar

creditului li dați, ce-i drept, numai 50 lei pe an, dar aceștia fac în timp de 40 ani 2000 lei pentru o mie și mai vin pe de-asupra și cametele, pe care nu voi le luați».

Lucrul era cu desăvârșire lămurit și nici că putea să fie explicat decât ca urmare a maniei lui de a face combinațiuni și socoteli și de a purta grijă de ceva.

»Da, — grăi însă popa, cumnatul meu, — bietul de el! — V'am spus totdeauna, că dl Călin al vostru e un intrigant murdar, care bagă zănie în familie, ca să tragă ei foloase din vrajbă. — Cred și eu, că i-ar plăcea să punem casele la credit, ca să-i dăm banii așa deodată grămadă».

»Dar nu lui ti dăm, — întâmpinai eu, — ci băncii: el li ia și-i dă».

»Tocmăi aceasta e, — Domniule, — stăru popa. — Nu vezi d-ta, cum profită de prostia noastră!? — Dacă e cum zici; atunci banii ai dela el, ci dela bancă li avem, și dacă și cametele tot noi le plătim, atunci el n'a dat nimic; pe ce temein mai ia 10 la mie?»

»Așa e! — stăru și preuteasa, cumnată mea, și cealaltă preuteasă, soacră mea. — Dacă n'a dat bani și nu plătește nici camete, de ce mai ia 10 la mie!»

Dacă a-ți încercat toate!

și tot nu v'au trecut durerile reumatice cereți o sticlă de

SPIRT DE GHIAȚĂ

care face să înceteze imediat orice durere de cap, de dinți, provenite din răceală, ca d. e. se folosește cu rezultat bun. În contra GUTURAIULUI singurul remediu.

Prețul unei sticle 60 fiteri, o sticlă mare 1 cor. 20 fil., 3 sticle mari sau 6 sticle mici se trimit porto franco.

Cantități mai mici nu se trimit prin postă.

Se găsește și se poate comanda la

Szémann Agoston,

farmacist,

Hatvan, Fötér nr. 126.

Se expediază zilnic în toate părțile țării

dovedindu-se totdeauna prieteni numai la nevoie. Oratorul Mihalcea vorbește despre tirania ungarilor. Să ne unim glasurile — nice dsa — cu ale fraților noștri, cari azi protestează în Ardeal, desnădăjduiți în fața urgiei ce abate asupra lor o barbară lege electorală. Propune o moțiune în acest sens.

Peste tot, din toate glasurile câte au răsunat, s'a desprins o înverșunare vie împotriva Austriei și a ungarilor. S'a apelat la buna prietenă a românilor: Italia. S'a în-cununat apoi statuia marelui Mihail.

In pasivitate!...

(R. Ș.) »Iar dacă în generoasa luptă pe care voiți ca s'o porniți: pe cale parlamentară să eluțați drepturile naționale, o să vă ajungă o decepție ori dezastru, să știți că noi vă așteptăm cu brațele deschise și cu iubire de frate, ca reintrând iarăși toți în pasivitate, pe acest drum bătut de mult să căutăm a ne apăra neamul«, — așa a terminat vorbirea sa Dr. G. Tripon, oratorul designat de pasiviști să susțină în conferința dela 10 Ianuarie 1905 rămânerea noastră a tuturora în pasivitate...

Nu s'au împlinit decât 3 ani d'atunci, și chestia pasivității devine iarăși actuală. În discuție a pus-o cel mai activist dintre activiști, deputatul Dr. A. Vlad. Inregistrând adică știrea că șeful socialist Garami Ernő.

va propune adunării extraordinare de a decretă pasivitatea (în ce privește alegerile parlamentare) în caz dacă se va vota proiectul contelui Andrassy, deputatul Orăștiei a scris la loc de frunte, în »Lupta« că nici nouă, partidului național nu ne rămâne altceva de făcut!

Cel care a fost acuzat că a nesocotit solidaritatea, inaugurând activitatea la Dobra fără ca prealabil să se fi pronunțat conferința națională, vine acum și cu aceeași sinceritate recunoaște că e foarte probabil

să fim siliți cu toții a reintra iarăși în pasivitate.

Fără a preocupa ce vor decide fruntașii neamului, chiar de p'acum ne putem pronunța și noi, că împărtășim aceleași idei. Intr'adevăr, în fața unei legi, care, departe de a da drept poporului, așa cum ni-se promisese în mesajul dela 1906, ne-ar arunca cel mult două trei fărîmături, partidul nostru național n'ar putea să ia o atitudine mai demnă decât aceea designată, nainte cu douăzeci ani, de marele general Traian Doda: să-i spunem Maieștii Sale, și să audă și lumea întreagă, că într'un parlament ales pe baze feudale noi n'avem ce căută, ci datorința noastră este să întem lupta extraparlamentară, singura pe care ne mai putem mișca și accentua drepturile naționale.

Aceasta cu atât mai osebit, cu cât nu suferă îndoială, d'odată cu o lege electorală oligarhă, stăpânitorii vor comite și infamia anunțată deja de mult: să facă o împărțire mizerabilă a cercurilor electorale, și să ne reducă la minimul posibil.

Nu vedem nici un folos să stăruim pentru o luptă națională pe urma căreia nu ne-am alege decât cel mult cu atâția deputați, câți ar trebui să alegem într'un singur comitat dintre cele cincisprezece cu mulți alegători români.

O frământare pentru învederarea unui adevăr pe care-l știm chiar de pe acum, nu are înțeles. Să ne punem în mișcare p'un teritoriu larg, să obosim și la primejdii să expunem pe alegători în semnul unei legi care d'acapo a decretat reducerea noastră, nu poate avea senz. Aceasta atât ca protest solemn împotriva nedreptății ce ni-s'ar face, cât și pentruca puterile să ni-le putem validă pe alt teren, cu mai multă perspectivă de a realiza ceva pentru întărirea poporului. Vom face, în tot cazul, politică mai puțină, dar în schimb vom putea consacra vreme mai multă afacerilor culturale și economice, unde este foarte mult de făcut.

Trebuie să constatăm anume, că de când s'a inaugurat activitatea parlamentară, toate

forțele neamului au fost preocupate aproape exclusiv cu politica, celelalte afaceri rămânând pe al doilea plan, măcar că cu concurența mare a neamurilor, întâia grijă, activitate și jertfă trebuie să o avem pentru chestiile culturale.

Dacă am avea o țărâtime mai cultă, dacă am avea o burghezime mai numeroasă și o clasă de cărturari bogați și numeroși, da, atunci s'ar putea purta o luptă parlamentară în orice împrejurări, fie cât de grele... Așa însă, când aproape în fiecare comitat lupta rămâne în sarcina a câtorva cărturari, cari n'au nici timpul să curete toate satele, e imposibil să poți ajunge la vre-un rezultat în raport cu munca și oboseala prestată. Pentrucă ar trebui să luptăm pe două fronturi: întâiu pentru luminarea și deșteptarea masselor poporului iar în al doilea rând să luptăm față de o lege, care ne-a luat așa zicând puțința oricărei isbânzi.

De abuzurile și brutalitățile ce ar fi capabili să ne facă agenții unui regim electoral oligarh, nici nu mai amintim.

Iată de ce în privința celor sus espuse credem că vom fi toți d'o părere și în dieta aleasă pe baza pluralității votului nu poate să între de cât români, cari pentru un os de ros sunt gata să tradeze interesele superioare ale neamului și să calce în picioare demnitatea partidului național.

Lupta pentru votul universal.

Adunările românești.

Dăm la vale un frumos număr de telegrame ce-am primit până la încheierea ziarului despre decursul adunărilor de ieri. Cu toată vremea mohorâtă a sfârșitului de toamnă, pe alocurea cu ploaie și zăpadă, adunările românești au reușit pretutindeni unde fruntașii au stăruit cât de cât. Așteptăm informații și de unde încă nu ni-s'a trimis, ca să putem întregi icoana mării mișcări românești pentru votul universal.

Cei cu sufletul împăingent în ațipiri de trândăvie să înțeleagă cât de mare e prisosul de vigoare în poporul nostru și cât de mare li vine când întârzie a se pune în fruntea lui. Nădăjduim să primim vești despre noi adunări în pregătire, ca deodată cu lupta pornită în cameră, să se încingă și înafară o luptă înveșunată, în care poporul românesc trebuie să meargă în frunte.

Am primit următoarele telegrame:

Telegramă dela Brașov.

Adunarea convocată pe ieri s'a ținut. Sala cea mare a otelului Nr. 1 arhiplină. Peste o mie de înși. Bine reprezentat Brașovul, Săcelele, Râșnovul. Președinte: dlul Dr. I. Lenger, notar: Dr. Vecerdea. Au vorbit deputații Teodor Mihali, Vasile Goldiș și A. Vaida-Voievod. Insuflețirea la culme. La propunerea dlui Vecerdea s'a trimis o telegramă M. Sale împăratului și s'a votat o moțiune de protestare împotriva votului plural. Adunarea cere votul universal, egal și secret. De încheiere părintele V. Saftu propune să se voteze deputaților români încredere, ceace se face cu nedescris entuziasm. Indignarea împotriva fărădelegei intenționate de guvern a izbucnit furtunos

„Ei, — grăi părintele, socrul meu, care ar fi voit să împace lucrurile, — tot a făcut și el ceva, căci fără de dânsul banca nu mi-ar fi dat bani“.

„Care va să zică tot pe a mea rămâne, — strigă celalalt părinte: — ia 10 lei pentru că s'a dus la bancă să iee miia și să ne-o aducă. Cam mult! A; înțelege să fie o singură miie, dar sunt multe, de tot multe, și de fiecare câte zece e o avere întreagă. — Eu, — urmă el îndârjindu-se, — am să vă arăt, că nici nu la miie, ci la sută sunt zece, dacă nu chiar mai mult. Ce păcat! — Vom fi știind și noi să facem socoteli!“

El luă apoi hârtie și creion ca să facă socotela.

„Zece la miie, — grăi dânsul. — Pe cât timp?“

„Cum — pe cât timp? — întrebai eu“.

„Știi prea bine, că la calculul dobânzilor avem trei factori: capital, procent și timp, — răspunse el. Știm capitalul, știm procentul: mai trebuie să știm timpul“.

Celalți, care de asemenea știau lucrul acesta, dederă din oap și nu puteam nici eu să zic, că n'are dreptate.

„El cere 10 lei pentru fiecare miie cheltuită, — urmă în ton dascălesc: — cât timp i-a trebuit ca să cheltuiască o miie de lei?“

„Da, — răspunse eu, — câte-odată mai mult, câte-odată mai puțin, după felul cheltuielilor, — căteva zile“.

„Să-i dăm zece zile, — grăi dânsul. — Problema se pune cât se poate de clar: dacă o mie de lei aduce în zece zile zece lei, cât va aduce aceeași mie în timp de un an, care face 365 zile.“

Rezultat: 365 lei la mie, deci 36 și jumătate la sută. — Așa stau lucrurile cumnate!“

E uimitoare adeseori zăpăceala, în care li bagă pe oamani cifrele.

Pe toți îl supără gândul de a plăti acum, de odată, o sumă mare. »Cum adevă să plătesc și tot să fiu legat pe patruzeci de ani!? — zicea popa și lucrurile li se prezentau tuturora par'că se face de două ori aceeași plată, și că Spiru, care n'a dat nimic dela el și nici măcar camelele nu dela dânsul le plătește, câștigă așa dintr'o învârlitură 36 și jumătate la sută. Silințele mele de a-i face să înțeleagă, că greșesc și că e absurd să pună în combinațiune timpul, în care s'a făcut cheltulala, se isbeau de considerațiunea că li sunt prieten lui Spiru și-l țin partea. Până chiar și Alina, care mi dădea dreptate, o făcea aceasta cu inima îndolită, mai mult ca să nu mă supere.

Iară Veta stetea îndârjită la o parte și dedea din umeri când i-se puneă vre-o întrebare.

»Faceți cum știți și cum voiți, — grăi dânsa în cele din urmă. — Eu vă spun numai atât, că mi-e oarecum frică să mai dau față cu dânsul. N'o fi poate cum ziceți voi, și poate că are dreptate, dar nu știu, la ce poști să te aștepti dela un om care vorbește ca dânsul, face ca dânsul și are căutătura și gesturile lui.“

»Iar căutătura? — Iar gesturi!? — exclamai eu ecos din răbdare.

Ea se uită peste umăr la mine.

»Da, — zise, — să fugi și să nu te mai uiți înapoi, dacă nu vrei să-i faci pe plac“.

(Va urma.)

de mai multe ori în decursul adunării. Poporul s'a depărtat cu cele mai bune impresii.

Dela Sibiu.

Sibiu 1 Noembrie. Adunarea convocată pe azi a întrunit un public de peste 2000 de înși: țărani și cărturari. Președinte părintele protopop Dr. Stroia, notar dnul Rebeaga. Au vorbit dd: Dr. Preda și E. nescu. S'a expedit o telegramă M. Sale împăratului și s'a adus cu mult entuziasm hotărârea, că poporul românesc aderă din tot sufletul la lupta ce vor porni-o aleșii lui împotriva votului plural.

Dela Ocna Sibiului.

Ocna-Sibiului, 1 Noembrie. Adunarea de protestare ținută în Ocna-Sibiului a reușit deplin. Popor mult. Oratorii: Isaia Henteș, Marcu Jantea, Dr. Ioan Borcia, Isaia Popa și Șofron Roșca, au stârnit multă însuflețire. S'a trimis o telegramă omagială M. Sale și o scrisoare de aderență către clubul deputaților naționaliști.

Adunările dela Alibunar, Petrovaselo, Sărăzani, Pogănești, Bogșa română, Reșița, Broșteni, Oravița, Goruia, Herendești, Coșteiul-mare.

Lugoj, 2 Noembrie. Adunările impozante pretutindeni. La Alibunar și Petrovaselo a vorbit deputatul C. Brediceanu; la Sărăzani și Pogănești deputatul Dr. G. Popoviciu; la Bogșa-română Dr. Valer Branște; la Reșița deputatul Dr. Petrovici; la Broșteni, Oravița și Goruia Dr. Cigărean și Dr. Nedelcu; la Herendești Dr. Ioanovits; la Coșteiul-mare Dr. Vălean și Dr. I. Pop. Din toate adunările s'a trimis telegramă M. Sale solicitându-se sufragiu universal și s'a votat aderență deputaților români.

Dela Voivodina.

Vârșeț, 2 Noembrie. Adunarea populară dela Voivodina a întrunit alegători din 10 sate, în număr de peste o mie. Românii protestează împotriva proiectelor lui Andrassy și cer dela împăratul introducerea votului universal făgăduit popoarelor. Președinte Traian Oprea.

Dela Veneția-Inferioară.

Făgăraș, 1 Noembrie. Adunarea dela Veneția inferioară a reușit splendid. Popor și alegători peste două mii. Dd. Dr. Șenchea, Dr. Pralea și părintele Ganea au rostit vorbiri avântate, provocând multă însuflețire.

Adunările din com. Târnava-mică.

Cetatea de Baltă, 2 Noembrie. S'a ținut numai adunarea convocată la Boziaș. Lume multă și multă însuflețire. S'a votat aderență deputaților pentru lupta ce-au purtat-o în trecut, cerându-li-se o luptă și mai aprinsă împotriva reformei electorale plănuită de guvern. S'a trimis telegramă omagială M. Sale nu numai din Boziaș, ci și din Șomfalău și Cetatea de Baltă, unde adunările au fost oprite.

Dela Băsești.

Cehul Silvaniei, 2 Noembrie. Adunarea populară ținută ieri în Băsești a reușit. Raport special în drum.

Dela Hunedoara.

Hunedoara, 2 Noembrie. Adunarea de aici a avut proporții mari. Președinte Dr. Dubleșiu. Au vorbit dd: Osvadă și Macrea. S'a expedit telegramă M. Sale, cerându-se sufragiu universal.

Din România.

Personale. Dl. Al. D. Xenopol, savantul profesor dela Facultatea de litere din Iași, va pleca în curând la Paris pentru a continua interesantele sale prelegeri la Sorbona.

Isprăvile unui slujbaș administrativ.

Osânda preoților din tractul Hălmaș. — Alegere de deputat congressional.

— Corespondență particulară. —

La 29 Octomvrie preoții din protopopiatul Butești și Hălmașiu adunați în cercul electoral *Ioșeșel* și-au ales deputat congressional pe protopopul Hălmașului părintele Cornel Lazar. Alegerea a fost altcum și o serbare a păcii, dragostei și a frățietății ce domnește între preoții acestor două protopopiate. După alegere s'a întrunit preoțimea la masă comună, petrecând câteva ceasuri senine împreună. Cu acest prilej s'a dat curs liber gândurilor și sentimentelor ce și le-au comunicat preoții unul altuia, în aceste timpuri grele și pline de ispite. S'a cimentat frățietatea din nou și preoții s'au depărtat mângâiați și întăriți pentru continuarea luptei grele.

După acestea momente de mângâiere dat le-a fost însă preoților din pretoriatul Hălmașului să guste și paharul amărăciunii, oferit de pretorul Schauer din Hălmașiu. La 30 Octomvrie adevărat, preoții din tractul Hălmașului pentru că n'au pus inscripția bilinevă pe școlile populare conform §-lui 17 din act de lege XXVII/1907, au fost citați la pretora din Hălmașiu împreună cu protopopul Cornel Lazar, sub cuvânt că ar fi săvârșit „transgresiune polițienească“.

Mare vină au avut preoții, cari conformându-se ordinului consistorial Nr. 5813/1908, au întârziat și n'au pus la timp inscripțiile omioase pe școale! Acest lucru calificându-l dl. Schauer, de resvrătire în contra legii, n'a luat în seamă lămuririle preoților, ci a adus o sentință, prin care protopopul Cornel Lazar să pedesește cu 300 coroane, sau 15 zile închisoare, iar preoții Nic. Baltă — Culci, Al. Florea — Dumbrava, Nicolau Harduț — Acnița, Ioan Nicula — Hălmaș, Irimie Sirca — Sârbi, George Vrîșdea — Aciua, Al. Gligor Bănești și Nic. Budugan — Brusturi, cu câte 200 cor., eventual 10 zile închisoare. Un lucru nemaipomenit asta în administrație. Să se crolască o pedeapsă atât de draconică preoțimii, care stând între Scilla și Charibdis n'a putut împlini porunca cuprinsă în ordinațiunea ministerială. Dl. solgăblăru să vede că e lănit după merite patriotice și e cătrănit din pricina adunării populare din 25 Octomvrie. D-sa crede să terorizeze preoțimea pentru a o înfrica să mai ia parte la mișcările politice. Preoții vor ține însă minte dle Schauer, »judcata« ce le-ai făcut-o!

Preoții au apelat sentința aspră și nedreaptă. Să sperăm că și veneratul consistoriu va interveni la locul competent să fie casată sentința, căci preoții nu poartă nici o vină, când supunându-se ordinului autorităților școlare, n'au putut împlini porunca administrației.

Iar noi vom ține minte dragostea ce poartă administrația față de noi conducătorii poporului, când suntem timbrați de resvrătitori și agitatori, numai așa din bun senin.

De lângă Crișul-Alb.

Omicron.

Criza orientală.

Prințul George în Rusia.

Sub titlul „Mai puține fraze“, „Novoje Vremia“ se ocupă cu vizita prințului moștenitor al Serbiei la Petersburg. Iată ce scrie „Novoje Vremia“:

Știrile din Serbia ne vestesc agitația care domnește acolo. În nedumerirea lor sârbii prind o armă, pe care nici n'o pot ridica. Atât prințul Serbiei cât și al Montenegruului au jurat că vor muri pentru idealul lor. Când Milovanovici a plecat în străinătate i-s'a spus că pleacă în numele a 250 mii de baionete. Toate acestea în fond nu sunt altceva decât niște fraze tânguioase. În Serbia cele 250 mii de baionete există numai pe hârtie. Pe când Austria are o armată de peste două milioane de oameni. Serbia riscă prea mult când se gândește la un războiu cu Austria. În zadar se invoacă originea comună slavă. Din partea noastră nu-i putem spune Serbiei decât: Stai la o parte! Nu te gândi la ajutorul nostru. Deocamdată nu avem nici un gând de a începe de dragul sârbilor un războiu. Nu avem motive de a protesta contra anexării Bosniei, cum deci își închipuie sârbii că putem să începem chiar războiu din acest motiv?

Sârbii nădăjduiesc sprijinul țarului.

Dl. Pasici, fostul prim-ministru al Serbiei, care însoțește la Petersburg pe principele George, a acordat unui ziarist un interview, privitor la această călătorie. Dl. Pasici a declarat următoarele:

— „Ne ducem la Petersburg să famănăm țarului o scrisoare a regelui Petru, prin care cere intervenția împăratului Nicolae în chestiunea Bosniei și Herțegovinei. Și avem credința fermă, că vom obține protecțiunea Majestății Sale; de altfel tratatul din Berlin, care e opera conlucrării mai multor state, nu poate fi modificat de un singur stat“.

La întrebarea dacă sunt motive cari îndreptățească această credință fermă, dl. Pasici a răspuns: — „Am motive foarte serioase, dar regret că nu vi-le pot împărtăși“.

Dl. Pasici a mai declarat că misiunea din care face parte nu are nici o legătură cu aceea a lui Milovanovici la Berlin.

Prietenia turco-sârbă.

Se anunță din Belgrad: Se așteaptă pe mâine sosirea lui Ahmed Riza bei, delegatul comitetului june-turc.

Deschiderea parlamentului turcesc.

Din izvor absolut sigur se afirmă că sultanul va deschide în persoană parlamentul turcesc printr'un mesaj de traou. La 1876 sultanul de asemenea a ținut un discurs la deschiderea parlamentului. Tot așa va face și acum. Prima sesiune se va ține în sala Dolma Bagce, în care încep cam o mie de persoane.

Din străinătate.

Împăratul Vilhelm și englezii. »Daily Telegraph« publică o convorbire pe care Sir Frank Lascelles a avut-o cu împăratul Vilhelm al Germaniei.

Suveranul german și-a exprimat părerea de rău că intențiunile lui prietenești față de Anglia nu sunt nici odată înțelese.

— Dvoastră englezii sunteți în rătăcire, a zis împăratul Vilhelm. Ași voi să știu ce vă face să vă manifestați atâta neîncredere în mine. Nu este demn de o națiune mare să se poarte astfel. Pot eu spune mai mult, pot eu face mai mult, decât am spus și am făcut până acuma? Am declarat anul trecut în discursul pe care l-am ținut la Londra, că doresc din tot sufletul să trăiesc în cele mai bune relații de prietenie cu Anglia. Am desmăntit fapte mele această declarație? Și cu

Toate damele se facideal de frumcase prin efectul bun al

CREMEI MAKOI-IDEAL

care adevărește nenumăratele crisori de mulțumită.

Face să dispară roșeața feței, piatrauile, petele de ficat și toate necurătențiile pielii.

Prin folosirea cremei Ideal ajungem să avem o față curată, fragedă, catifelată și fină! De aceea vă rugăm ca la comandă să ne scrieți precis dacă fața e grasă sau uscată.

Se capătă numai la însuși fabricantul:

KUDAR LAJOS Szent László, gyógyszerész — — Makó Ujváros — —

— 1 borcan de cremă Ideal 1 cor. — Pudra Ideal 1 cor. Săpun Ideal 70 al.

Comandele prin poștă se satisfac repede și punctual.

Preparatele medicale și chimice au fost preziate la expoziția igienică internațională din 1879 cu medalia de aur, cu crucea de merit franceză și cu diploma de distincție.

toate acestea tot ce fac eu se comentează fals la Londra. Nu pot altfel. Sunt nevoit să primesc această atitudine a presei engleze ca o ofensă directă mie. Am afirmat și am repetat că sunt prieten al Angliei. Presa engleză însă îndeamnă publicul să nu se încreadă în mine, căci pe când o mână o întind pretenește, în cealaltă mână strâng pumnulul.

Sunt prieten al Angliei, și-o repet. Dvoastră englezii faceți imposibilită apropierea cu Germania. E adevărat că clasa mijlocie și poporul de jos din Germania nu simpatizează așa de mult cu englezii, așa că, dupăcum vezi, chiar în propria țară sunt în minoritate.

Știu că aceleași clase din Anglia au aceleași sentimente față de noi. Ceiace nu însemnează însă că clasa inteligentă nu dorește prietenia popoarelor noastre.

Chestia Marocului este un exemplu destul de plauzibil în ce privește falsa comentare a intențiilor mele în Anglia. Am retrimis pe consulul nostru Wassel la Fez. De ce am făcut asta? Pentru că supușii germani din acel oraș cereau ajutor grabnic. Și presa engleză m'a acuzat că fac o politică nealeală. Dar cel care mă acuzau știa ore că consulul francez a fost cu mult mai înainte trimis la Fez?

Aceiași imputare ni-s'a făcut cu chestia recunoșterii lui Muley Hafid.

În timpul războiului anglo bur, nu numai că nu am primit deputația lui Krüger, dar am respins formal propunerea Rusiei și a Franței de a interveni în evenimentele din Africa. Și în definiția lordului Roberts nu a urmat planul meu în Pretoria?

Publicarea convorbirii împăratului Wilhelm cu diplomatul englez a produs mare senzație. Ziarele germane susțin că această convorbire a stricat foarte mult politica imperiului. »Tageblatt« scrie că aceasta e cea mai mare greșală, pe care a făcut-o împăratul Wilhelm de 20 ani încoace. Numai ziarul care ca în viitoarele ședințe ale camerei să se interpeleze cancelarul imperial, dacă își ia răspunderea pentru cele publicate în interview. Ar fi bine ca principele Bülow să însoțească pe împărat în vizite în Austria.

O telegramă din Berlin sosită seară, anunță că prințul Bülow, cancelarul, a luat răspunderea pentru interviewul împăratului Wilhelm și în consecință și-a prezentat demisia. — Împăratul însă și-a luat la cunoștință demisionarea lui.

NOUTĂȚI.

ARAD, 2 Noembrie n. 1908.

— Știre personală. Redactorul nostru dl Sever Bocu s'a reintors din concediu.

— **Librărie românească în Arad.**

Anunțăm publicul nostru că zilele acestea »Tribuna« va deschide în localitățile sale o librărie românească înzestrată în mod complet cu cărți de toate ramurile literaturii noastre, reviste precum și cărți didactice, reviste de școală etc. Librăria va întocmi în scurt timp un catalog amănunțit pe care și va trimite în mod gratuit cărturarilor noastre.

Editorii de cărți și librării sunt rugați să ne trimită un catalog întreg despre cărțile lor și să ne arate sub ce condițiuni sunt învoiați a ne da în comisiune.

— **Iubileul unei comune românești.**

Duminecă, la 8 Noembrie c. mari festivități la Petruvasila. Se va serbători aniversarea de 100 ani de când s'a înființat această comună fruntașă din Banat; se va țirnosi biserică ort. rom. și se va face și introducerea festivă a noului preot Constantin Dimian.

Doritorii de a lua parte la banchet sunt rugați a se anunța până la 5 Noembrie st. n. c. la secretarul corului: Nicolae Țințariu în Românpetre.

— **Caz de moarte.** Familia veneratului asesor consistorial George Popovici din Arad a fost crud încercată de soarte: Florica, podoba și mângăierea familiei, în primăvara vieții sale, după o boală de câteva săptămâni, a încetat ieri seara din viață.

Despre durerosul sfârșit al acestei tinere vieți familia a dat următorul anunț funebral:

Subscriși cu inima înfrântă de durere anunțăm tuturor neamurilor, cunoscuților și amicilor, că neuitata și mult iubita noastră fiică, soră, cumnată și mătușe, Florica Popovici după un morb scurt dar greu a răposat în Domnul astăzi la 8^{1/4} ore seara, în vârstă de 20 ani. Înormântarea se va întâmpla Marți la 21 Octomvrie (3 Noem.) a. c. la orele 10 a. m., după ritul gr. ort. rom. din strada Teleky Nr. 2 și se va așeza spre odihnă veșnică în cimitirul de sus. Fie-i țărina ușoară și memoria binecuvântată! Arad, la 19 Octomvrie (1 Noembrie) 1908. George Popoviciu, protopop, asesor cons., ref. bis. ca tată. Irina Nesly mamă. Mărioara Popoviciu n. Caparescu, cumnată. Emil, Alexandrina și Aurel, frați și soră. Felicia și Florica, nepoate.

În societatea română aradană știrea aceasta a produs o emoțiune profundă, și exprimăm un sentiment obștesc când părinților îndurerăți și celorlalți, frate, soră și alte rudeni, le trimitem sincere condoleanțe și rugăm cerul să le dea putere a suporta cu resemnare creștinească pierderea ireparabilă ce au îndurat.

— **Cunună eternă pe sicriul răposatei Florica Popovici.** Funcționarii consistorului gr. ort. român din Arad au depus azi la direcțiunea Asociațiunii culturale arădane suma de 20 cor. în chip de cunună eternă pe sicriul răposatei Florica Popovici, fiica colegului lor George Popovici, asesor referent consistorial.

— **Procese de presă.** Marți în 17 Noembrie se vor pertracta în fața curții cu jurați din Budapesta trei procese intentate ziarului »Lupta« pentru agitație. Aceste procese sunt: »O nouă crimă a guvernului« articol ce se referă la măcelul dela Cernova, »Un catechism« și »Hlinca câtră popor«.

— **Conferența dlui deputat M. Hodza.** Partidul socialist reorganizat, a invitat pe dl deputat naționalist Milan Hodza, a ține o conferință despre »naționalități și votul universal«.

Conferența se va ține Marți la 3 Noembrie la 8 ore seara, în sala separată din etaj a cafenelei »Turin«, Rákoczi ul 84.

Domnul deputat Hodza va vorbi în limba maghiară.

La această conferință sunt invitați toți cei ce se interesează. (»Lupta«).

— **Împăratul Wilhelm în Austria.** Vizita împăratului Wilhelm în Austria este plănuită de mult. După invitarea împăratului Wilhelm în castelul Eckartsau a urmat la 7 Mai vizita principelui german la Viena.

După prânzul de gală dela Schoenbrunn, împăratul și împărăteasa Germaniei au făcut o vizită arhiducelui Frantz Ferdinand la castelul Belvedere cu care ocaziune împăratul german a fost invitat la vânătorile din toamnă. Împăratul Wilhelm a primit invitația. El va sta la Eckartsau dela 4 până la 7 Noembrie.

— **Din Arhidieceză.** Alexandru Papiu, vice-protopop onorar și administrator în Blistra numit de paroh și vice-protopop al Ernutului. Vasile Șuteu paroh în Tușin e numit în Gllău. Alexandru Bărbulescu paroh în Băla e numit paroh

în Așintș. Mihail Șerban, cand. de profesor e numit profesor suplent la școala civilă de fete în Blaj. Ștefan Halmágyi, adm. în Bărcut e numit paroh în Comana inferioară — scrie »Unirea«.

— **Noua revistă română.** Esceleta revistă a dlui C. Rădulescu Motru, profesor la universitatea din București, se poate cumpăra cu numărul dela »Librăria Tribunei«, unde se pot face și abonamente.

A apărut Nr. 2, bogat și interesant cu următorul sumar:

Noutăți: Socialiștii germani și criza balcanică. — Autonomia Bosniei. — Igienă socială. — Peter Rosegger. — Aniversara A. S. Principelui Carol. Politică: C. Rădulescu-Motru, Drepturi pentru Dobrogea. S. Cihoski, Meetingul național. Științe sociale: I. Răducanu, Din Bosnia și Herțegovina. Literatură: Peter Rosegger, Visul cărbunariului. Pedagogia: I. P. Buricescu, Pedagogia și Mediocritatea. Teatru: Nicolae Pandelea, Asupra dramei »Ultimul Vlăstar«.

— **Distincțiune.** Celim în »Unirea« din Blaj: Din prilejul reîntoarcerii cu bine Esceleta Sa, pe vice-protopopul: Elie Câmpean al Giurgeului, Laurențiu Pascu al D-Sânmărtinului și Iosif Lita al Biei i a promovat de protopopi actuali; iar pe administratorii protopopești: Gavril Pop al Arieșului și Simion Moldovan al Cichindealului de vice-protopopi al aceluiași districte. — Se vede, că pentru cei din centru aceste distincțiuni prea înalte s'au rezervat pe alte timpuri.

— **Un succes al unui român.** Cea mai mare parte din zările pariziane aduc mari elogii pictorului Alexis Macedonsky, fiul poetului Alexandru Macedonsky, pentru pânzele sale expuse la salonul de toamnă din Paris. Dl Laurent Tailhade consacră în »Le Gaulois« câteva rânduri acestei tinăre talent, căruia îi prezice un viitor strălucit.

— **O excursie princiară cu noul balon Zeppelin.** Aeronautul german Zeppelin, care și-a reconstruit balonul — distrus în celebra sa ascensiune din vara trecută — a făcut o excursie care a durat șase ore fără nici un anterisagiu.

Împăratul Wilhelm II, delegase pe fratele său Henric al Prusiei, să asiste la aceste experiențe.

Regele Württembergului a condus pe principe la magazia în care se adăpostește vasul Zeppelin I.

Pe la 10 ore și jumătate Zeppelin I s'a înălțat având pe bord pe contele Zeppelin și pe principele Henric al Prusiei. Pe la ora 1 balonul se află la căderile Rinului; pe la 2 plană deasupra lacului Constanța. Intre Schaffouse și Constanța balonul sbură cu o viteză de 50 km.

Principele a condus balonul la esire și a declarat că în urma încercării la care a luat parte a devenit partizan al sistemului rigid.

Principele a promis să facă un raport amănunțit asupra acestei călătorii, și l va prezenta în curând împăratului Wilhelm.

— **Redeschiderea școlii române din Belcamen.** În urma dispariției bandelor de an-tarți, o delegațiune a românilor din Belcamen s'a prezentat la Bitolia dlui N. Tacit și a cerut ca să le trimită un institutor ca să redeschidă școala. De asemenea o altă delegațiune a intervenit tot în acest sens pe lângă d-nii dr. Leonte și Lazăr Duma. Li-s'a promis că cererea va fi în curând satisfăcută.

— **Aviz!** Convingându-mă că mulți preoți și învățători nu au cunoștință, rog a publică că eu am pus la dispoziția ven. cons. Sibilan, Blăjan, Aradan, Gherlan, Caransebeșan și a vicarului de Maramurăș câte 100 garnituri table de cetire și tot atâtea instrucțiuni a metodelor sunetelor vif. Preoții și învățătorii să le ceară și le vor primi gratuit.

Cel dintâi atelier de pietre monumentale aranjat cu puterea electrică.

Gerstenbrein Tamás és T-sa

Fabricație proprie din marmură, granit, seyni, labradet etc., din pietre de marmură
magazinul se află în Kolozsvár, Ferenc József-ut 25.
Căminaria și magazinul central: Kolozsvár, Dézsma-u. nr. 21. Telefon 663.
Filiale: Nagyvárad, Nagybánya, Déva și Bányak.

— **Despre Austria.** Intr'o scrisoare adresată ziarnului „Times“ Olga Navikov desminte că ar fi însușită de dușmănie împotriva Austro-Ungariei, pe care o numește „cucoana bolnavă a Europei“. Dimpotrivă, dânsa nu dorește pentru Austro-Ungaria nenorocirea ce ar pricinui-o anexarea Bosniei.

Odată contele Károlyi spusesese lui Gladstone că a întindere a drepturilor dobândite de Austro-Ungaria prin tratatul dela Berlin ar fi păgubitoare.

Oare sănătatea cucoanei bolnave din Viena — întreabă d-na Navikov — e așa de puternică, încât poate înghiți cu siguranță cele două provincii slave? Noi toți avem un interes egoist să împiedecăm prăbușirea acestui stat artificial. Emile de Lavelage îmi scria în 1879: Orice face Austria, ea lucrează pentru slavi și cu cât se întinde mai mult peste Dunăre, cu atât își grăbește mai mult dizolvarea.

„Populația Bosniei — continuă d-na Olga Navikov — e grija mea de căpetenie. Să admitem că Austria a sporit buna stare materială a provinciilor, dar aceasta poate răsplăti loviturile aduse religiei și sufletelor?”

Noi ortodoxii protestăm în contra faptului că de trei zeci de ani, Austria a persecutat biserica creștină în toate dogmele și manifestările ei. Ea a introdus o mulțime de iezuiți, ruinează tinerimea și distruge energia sufletească și trupească...

— **Giuseppe Mazzini și literatura germană.** „Revista de literatură germană“ într'unul din ultimele sale articole, cantă o afinitate între sufletul marelui patriot și între acel al excelenților scriitori germani. „Eu eram născut să fiu dela nord“ spunea Mazzini și avea dreptate căci credința sa, misticismul său îl făceau să aprecieze mai mult gândirea anglosaxonă decât cea latină.

El prevedea Germaniei cucerirea morală a lumii întregi cu toate că se plângea că Germania reprezintă gândirea fără acțiune. Mazzini a suferit influența lui Herder; s'a entuziasmat pentru Schiller în timp ce Schiller îl lăsa cam rece; a admirat — mai mult în tinerețe — pe Goethe și crede că Faust simbolizează condamnarea individualismului.

Sublima impersonalitate a lui Goethe îi este mai puțin simpatică decât pasionalitatea intensă a lui Byron și Dante. Așa, într'o scrisoare adresată lui Daniel Stern, el scrie următoarele: „Goethe n'a fost altceva decât o imensă inteligență.. Acțiunea, durerea sfântă și amorul profund îi erau străine“.

— **Bacchus.** Celebrul compozitor francez Massenet a terminat o nouă operă Bacchus. Libretul e scris de Catulle Mendès. Bacchus este intrucâtva urmarea unei opere anterioară Ariana.

Ariana eră gloriificarea amorului care se devotează, se sacrifică, amorul nobil și altruist care e gata la orice abnegațiune când e vorba de „cel iubit“. Bacchus este un imn închinat vieții, fericirii! Un act întreg al acestei opere va fi „vorbit“; muzica va sublinia doar declamația... o va învălui în armonie.

E o inovație pe care o încearcă maestrul Massenet și crede că va putea produce o impresie foarte vie.

— **Un teatru pentru minieri.** Prin mijlocul cooperativei s'a creat un teatru în regiunea minieră Meurthe-et-Moselle din Franța. El datează din Septembrie 1902 și merge foarte bine. Teatrul își propune să înalte sufletește pe bieții minieri, să fie un izvor de energie, să susție și să exalte sufletul, să deștepte mintea. Genul vesel, social și chiar clasic ca Molière, Hugo, Augier și alții a fost în stare să stârnească admirația printre lucrătorii din mine. La început muncitorii fără surprinși, se munceau să priceapă teatrul; în urmă însă ducându-se pe la casele lor au reflectat asupra celor văzute, le-au analizat, au recurs chiar la dicționar, dar încetul cu încetul, s'au obișnuit cu literatura. Ușor se poate deci pricepe câte beneficii a adus acest teatru — și

ținat la Langloville — unei clase de muncitori atât de numeroasă.

x **Tot felul de chipuri militare** și de alte uniforme, apoi ciacăi și calpace din materia cea mai bună și în prețuri ieftine. Fabricate proprii. *Weber Pál* maiestru specialist pentru confecționarea chipurilor Coșovia (Kassa) Fö-utca.

x **Sticlărie, porcelanuri, lămpi și obiecte de lux** de argint de china se pot procura pe lângă prețuri fixe și de încredere la urmașul lui Müller Somlyai, Kolozsvár Kossuth Lajos utca 4 sz., care e furnizorul mai multor institute, întreprinderi și corporațiuni. Candelambre de biserică, lămpi suspendate 2 fl. 50, 12 pahare de apă călitate 72 cr. *Vă rugăm să fiți atenți la firmă.*

Economie.

Bilanțul și Contul Profit și Pierdere general al băncilor noastre pe 1907.

Bilanțul și Contul Profit și Pierdere general al totalității băncilor noastre, cuprinzând datele dela 149 institute, prezintă la finele anului 1907 următoarele active și pasive resp. venituri și cheltuieli:

Active:
1907.

Cassa	K. 2.342,644
Escont	75.402,511
Creș. camb. cu acop. hip.	11.706.562
Imprumuturi hipotecare	27.092.683
Credit pers. (oblig. cu cav.)	7.105.138
Cont-Curent și Giro	6.946,777
Lombard	547,008
Efecte publice și acțiuni	7.845,040
Realități	3.662.331
Capital nevărsat	502,982
Mobilier	176,867
Debitori și interese restante	2.037.405
	145.368,274

Pasive:
1907.

Capital societar	K. 18.247,104
Fond de rezervă	6.583,838
Fond de garanție al Scris. fone. „Albina“	500,000
Fond de pensii	1.547,477
Fond de binefacere	141,269
Depozite spre fructificare	74.164,990
Scrisori fonciare „Albina“	6.559,500
Reescont	25.132,974
Creditori	5.435,460
Imprum. ipot. cedate	3.056,495
Dividendă neridicală	34,298
Interese trans. anticipate	1.464,691
Profit net	2.500.178
	145.368,274

Interese div.	5.327,794
Salare, bani de cuartir și marceda prezență	1.029,203
Spese diver.	427,287
Contribuțiuni	851,699
Amortizări	76,157
Profit net	2.498.085
	10.210,225

Interese	9.355,189
Chirii și ar.	162,253
Prov. și div.	692,783
	10.210,225

Cifrele de mai sus vorbesc dela sine; deși din punct de vedere financiar, un an din cele mai critice, totuș pentru totalitatea băncilor noastre n'a fost un an rău, căci totalul activelor lor a crescut față de 1906 cu mai mult de K. 16 7 mil. și beneficiul net încă arată o modestă creștere de K. 23.228.

Prăvălia românească în Dicio St.-Mărtin. Cetim în „Munca“. Inregistrez cu deosebită satisfacție și ca eveniment neașteptat inaugurarea și deschiderea prăvăliei românești din Dicio-St.-Mărtin a fraților Iuliu et. S. Anca, fiii venerabilului preot Ioan Anca din comuna Subpădure. Faptul că aceasta este prima prăvălie românească

de felul acesta în orașelul nostru situat lângă Târnava-mică, a cărei împrejurime este în majoritate locuită de români, ne face să întâmpinăm cu mândrie inițiativa fraților Anca, sperând în același timp că prin ea s'a pus temelia unei activități și din partea românilor pe terenul comercial, aici unde comerțul până în prezent este exclusiv în mâna jidanilor. Este de dorit deci publicul românesc atât din loc cât și din împrejurime să salute cu bunăvoință întreprinderea din Anca, dându-le sprijinul așteptat.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 2 Noemvrie 1908.

INCHEIEREA la 1 ORĂ și jum.:

Grâu pe Oct. 1908 (100 klg.)	24'80 - 24'82
Săcară pe Oct.	20 - 20'02
Cucuruz pe Malu	15'10 - 15'12
Ovăș pe Oct.	17'08 - 17'10

Prețul cerealelor după 100 klg. a fost următorul

Grâu nou	
De Tisa	23 K. 60—25 K. 10 1
Din comitatul Albel	23 > 40—24 > 65
De Pesta	23 > 45—24 > 70
Bănățenesc	23 > 50—25 > 10
De Bacica	23 > 50—25 > 10
Săcară	19 > 70—19 > 85
Orzul de nutreț, cvalit. I.	16 > 05—16 > 20
> de cvalitatea II.	15 > 70—15 > 95
Ovăș de	I. 16 > 85—17 > 15
>	II. 16 > 35—16 > 65
Cucuruz vechiu	17 > 80—18 > —

BIBLIOGRAFIE.

A apărut „Luceafărul“ Nr. 21 cu următoarea sumară: Victor Eftimiu, Poveste (poezie), k Adam, Aripă tăiată. G. Roșică, Cântec (poez C. Rebreanu, Codrea. D. Marcu, Cântec (poez O. A.-Tăslăuanu, Synnøve Solbakken de Bjørn jerne Björnson trad. Maria Cunțan, Mamă (poez Cronică: Teatrul Național din București. Port din Bănaf. Educația poporului. Conferințele A ctațiunii. Agata Bărescu. Știri. Ilustrațiuni: Teat Național din București. Manguin: Femela cu d china. Boutet de Monvel: Convalescența. Port din Bănaf. Legenda Sf. Nicolae. Bourdelle: Pall Atena. Rodin: Burghezi din Calais.

Poșta Administrației.

Romul Todea. Albac. Am primit 24 cor. 1908 întreg. Gr. I. Ambii sunt acasă.

Redactor responsabil Constantin Savu. Editor proprietar George Nichiu.

Creșterea dinților.

Pentru Dumnezeu, dați micului suferind Em siunea SCOTT și cruțați-l de nopțile de nesom Dinții vor eși fără nici o durere și fără bo interne și vor fi albi, drepti și la Copilul iubește

Emulsiunea Scott

și o consumă cu plăcere. Repară ajută digestiunea de câteori e tulbură

Prețul unui flacon veritabil 2 cor. 50 l

De vânzare în toate farmaciile.

La cumpărarea Emulsiunei a se lua seamă marca metodului SCOTT — care este pescar

Farmacia „Regina Elisabeta“

laborator medical și cosmetic

Szeged, Csongrádi sugár-ut.

Recomandă preparatele celebre cu efect experimental sau gur, fabricate în laboratorul cosmetic și cosmetic sub ștampilă „Elisabeta“.

Cremă de față „Elisabeta“ — de zi și de seară — redă feței fragranțimea tinereții, împledește formarea creștie face să dispară imediat pișturile, petele de fust și tot felul de necurățenii ale pielii. Prețul 1 și 2 cor.

Lapte de crim „Elisabeta“, contra turturilor boalelor de piele și a defectelor frumuseții, efect sigur. Prețul 1 cor. 50 l Spirt de păr „Elisabeta“ după o folosire de câteva zile împledește formarea mătăreții, întărește rădăcinile boln ale părului. Prețul 1 cor. 60 fl.

„Buzodol“ contra asudării picioarelor și a mânilor — după o singură folosire, efect sigur și în cazurile de mal grave. Prețul 1 cor.

Singurul deposit la fabricantul. Comenzile din provincie se îndeplinesc punctual. La o comandă de 10 cor. și sosetele împachetarea și portu.

Lemle József, farmacia

„PATRIA“

casă de economii, societate pe acțiuni. Blaj.

AVIZ.

Un absolvent al școlii comerciale, care posedă perfect în scris și vorbit limba germană, află imediat aplicare la institutul „PATRIA“ din Blaj.

Direcțiunea.

Primul salon de corsete în Sibiu

Premiat. Premiat.

Recomandă tot felul de corsete fine și elegante după măsură

Depozit bine asortat

în 40 de feluri de corsete (și tot felul de articole de felul acesta) fason particular totdeauna în rezervă. Cu stimă.

J. Oschanitzky.

Bretterpromenade Palais Habermann.

Fason bun.

Prețuri reale.

Făurărie și potcovărie nouă.

Am onoare a încuștință on. public din loc și jur posesor de ca, că am deschis

făurărie și potcovărie

In Strada Nádor Nr. 4

(in casa Nemess Géza).

Pregătesc tot felul de potcoave igienice, la dorință potcovesc și în grajd acasă, primesc potcovi lunar, cu prețurile cele mai moderate, precum și pregătirea a orice soi de trăsură domnești moderne.

Angajându-mă la aceasta, rog binevoitorul sprijin al on. public.

Cu distinsă stimă

Schreiber Ferencz

potcovar diplomat și specialist.

In atențiunea fabricanților și a economilor!

Skafszky Adolf

Fermă de mașini și montarea lor.

BUDAPESTA, VIII Tömő utca nr. 23.

Se angajază să monteze tot felul de mașinării, pentru ferestre și mașini cu aburi precum și 'a fabrici de spirt și de cărămidă, apaducte, pompe compresare,

montarea tipografiilor

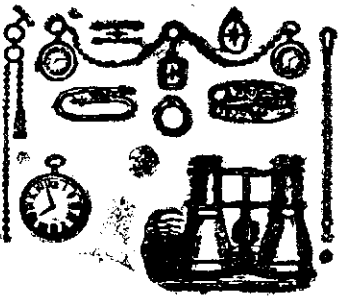
tot asemenea transmisiunii și conducte de ploaie. — Primesc reparaturile și transporte de mașini.

MACHA.

ciasornicar mechanic și cronometric.

NAGY-BECSKEREK

Recomandă on. public marele lui atelier de reparat ceasornice aranjat corespunzător cerințelor timpului modern, ține în depozit tot felul de ciasornice de buzunar, pendule și ciasornice cu alarmă (deșteptător), cu prețurile cele mai moderate și pe lângă garanție.

Recomandat de ministerul de culte și instrucți
— Multe recunoștințe —

ZWÖRNER B.

PREPARATORUL DE ÎMPĂIAT ANIMALE

KOLOZSVÁR, Rozsa-u. 7 sz.

Animalele să se trimită cât se poate de proaspete și nebelite. Trebuie indicat în ce formă să se întample prepararea; mamiferelor mai mari să li-se scoată intestinale. — Pentru împachetare socotese numai cheltuielile mele. — Preparajie îngrijită, artistică, în formă naturală, lucru trainic, prețuri moderate!

Lucza Jozsef

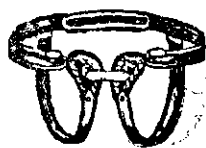
atelier chimic pentru curățitul hainelor
Seğhed in (Szegeđ), Laudon u. 9

Primește: curățirea și văpsirea hainelor bărbătești, femeiești, de copii și prețești, postav de mobile, haine de doliu mai departe

curățirea penelor de pat

cu mașina prin ce își redobândesc culoarea albă și uscățimea originală și vor fi scutite de praț.

Comandele din provincă să efectueșc imediat și prompt.

Zénithul de gumă

deja după câteva zile s'a dovedit prin mii de scrisori de recunoștință dovedește că

specialitățile (preservative)

pentru dame și domni, inventate sub numele Zenith sunt cele mai de încredere, nu strică sănătatea, oeeace eră defectul celor de până acum.

Prețul: 1 duzină de Zénith pentru domni 8 cor., 1 bucată Zénith pentru dame 7 cor.

La comandă vă rugăm să fiți atenți la numele Zénith, căci numai atunci e veritabil, dacă e provăzut cu marca Zénith. — Se trimite în străinătate și în țară pe lângă cea mai mare discreție, recom. și cu rambursă.

Agentura principală în Ungaria:

DEUTSCH IZIDOR

magazin de instrumente medicale și pentru îngrijirea bolnavilor.

Szabadka, Kossuth-u.

Prețul cărnurilor

Am onoare a aduce la cunoștința on. public că începând cu ziua de azi, am scăzut prețul al cărnurilor:

Carne de vită îngrășată:

1 kg. carne de vită îngrășată partea dinainte 48 cr. 1 kg. carne de vită îngrășată pentru supă 60 cr. 1 kg. carne de guliș 56—60 cr. 1 kg. carne de friptură, rosbratez pulpa de sus, pecie albă 68 cr.

Carne de vită bătrân:

1 kg. carne de vită bătrân, partea dinainte 48—52 cr. 1 kg. carne de vită bătrân partea dinapoi 64—68 cr.

Carne de vită tinăr:

1 kg. carne de vită tinăr partea dinainte 68 cr. 1 kg. carne de vită tinăr partea dinapoi 88 cr.

Carne de porc:

1 kg. carne de porc 72 cr. 1 kg. cotlete de porc 80 cr. 1 kg. untură curată topită 68 cr. 1 kg. slănină 70 cr.

Sollicitând părtinirea onoratului public sunt

cu deosebită stimă:

George Farkas

Arad, strada Forray, (in casa lui Kristyory).
Lângă magazinul de bere a lui Deutsch.

Cele mai bune mașini de cusut de azi sunt

PFAFF

Mersul ușor fără șgomot. Ediție de gust. Durabilitate fără seamăn. În întrebuințarea cea mai efină, cea mai practică pentru broderie artistică. Se pot căpăta în magazinul lui

Hammer Vilmos

Maestru de electricitate

Arad, Szabadság-tér 7. Telefon 96.

Crema Salvator cel mai bun cosmetic pentru mâni și față, contra piștruilor și a necurățeniilor de pe față. 1 borcan 1 cor.

Pudra Salvator, apără fața de părleală și face pelea albă ca laptele. Albă, roză și crem, 1 cutie 1 coroană.

Săpun Salvator, în timpul cel mai scurt face pelea fină și fragedă. 1 bucată o coroană.

Praf de pele Salvator Nr. III. un medicament sigur contra a-sudării mânilor și a picioarelor, absolut nestricăcios. 1 cutie 1 coroană.

Soirt de vin (Franzbrandwein) Salvator.

Un medicament de casă cunoscut care nu trebuie să lipsească din nici o casă. Se recomandă la orice răceală, durere de cap, migrenă, junghieri, reumă și ischios. Prețul unei sticle 1 coroană.

Schwedische Tropfen. (Picături de Șvedia) o doftorie probată contra boalelor de stomac. O sticlă originală 1 coroană.

Balsam pentru bătături depărtează repede bătătura, pelea întărită sau negei. Prețul unei sticle cu pensulă 70 fileri.

Toate aceste preparate sunt numai atunci veritabile, dacă sunt provăzute cu marca de scut „Salvator“.

Comandele din provincă se execută prompt și cu băgare de seamă.

S. Mittelbach,
farmacia și drogheria la Salvator.

Zagrab
(Croația).

Dubinievicz Oszkár

— comerciant de articole medicale chimice și parfumuri. —

Kolozsvár, str. Deák-Ferencz nr. 8.

Recomandă în prețurile cele mai ieftine:
Esențe de rom și licheuri cu prescripții de pregătire.

Văpseli mirositoare

Parfumuri, pudre, săpunuri din țară și str.

Gazete pentru instrumente de manicurare și parfumuri.

Petrol-China

cel mai bun mijloc contra
mătreței a căderii părului
și în contra cărunțirii.

AVIZ!

Avem onoare a aviza on. public
precum și stimați clienți, cari cu a-
propierea timpului de toamnă și iarnă

cele mai trainice și mai
ieftine ghete

fiind lucru de mână, se pot cumpăra la

Asociațiunea Călțunarilor

Szabadság-tér Nr. 14

(la cisma roșie)

Aradi Czipészek Term. Szövetkezet

IUSTIN OLARIU
cond. societății.

Cea mai bună fabricație și cel mai ieftin izvor
de a-și procura cineva instrumente mu-
zicale de tambură

Andrija Car

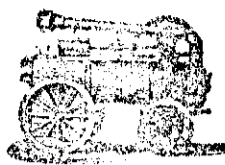
Ruzicna ul 1.

ZAGREB

Vlaska ul 22.

Își recomandă tamburele fabricație excelentă dela cele
mai simple până la cele mai complicate cu preț moderat.
Preț curent trimis gratuit și porto franco.

Hegyi János

atelier de lăcătușerie și reparații
: de mașini în Nagyenyed.

Execută orice lucrări de lăcătușerie artistică, la construcții
de clădiri și la mașini, precum zăbrele de fer, uși
de fer, ferării la construcții, apoi instalații de sonerii electrice,
de telefoane și de paratrăsnete, execută orice reparații la
mașini de cusut și la biciclete și le furni-
: zează în prețurile originale ale fabricii, :
în sfârșit orice feluri de trilerătoare cu aburi, motoare,
pompe și fântâni cu pompe, atât reparații exacte cât și
furnituri de mașini și unelte agricole cu prețuri originale.
Recomand publicului agricultor plugurile mele cu cap de
oțel și grapele mele de fer executate în atelierul meu propriu.
Servesc gratis devizuri (proiecte de cheltuieli), atingătoare de
bransa mea. Rog prețiosul sprigla al onoratului public.

Prima fabrică pentru slefuitul sticlei, pentru
lucrări artistice de sticlărie și fabrică de
oglinzi din sudul Ungariei

Arad V, Pécskaí-ut 17. Telefon 525.

va pune în funcțiune uzinele sale în ziua de 21 Oct. 1908.

Efectuește repede și ieftin comenzile următoare:

Oglinzi slefuite sau simple, lucrări de sticlărie
artistică încadrate în aramă pentru instalații de
vitrine, geamuri călite, oglinzi de Veneția. Lustruire
— de oglinzi vechi cu prețuri moderate. —

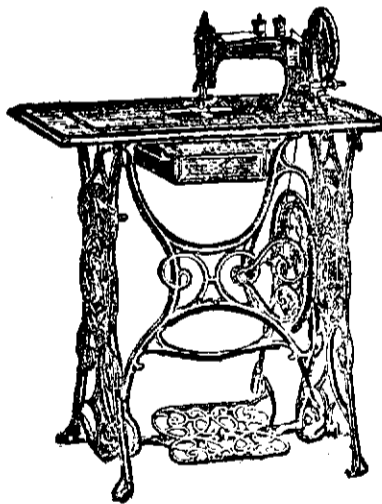
Mașini de cusut

»Singer« »Neumann« »Ble-
solt« și »Locke« cu suneică
lungă, »Wettina« suneică
groasă »Afrana« »Thonix«
suneică rotită, cu garanție
de 5 ani și cu prețuri mo-
derate se expediază prin co-
mersantul de ferărie

Oberth Vilmos

comersant de ferărie și magazin de
mașini de economie.

MEDIAȘ (MEDGYES).

Iosif Grábner, Szombathely

Fabrică

Ciasornice de turn,
cari se trag tot la 8 zile,
pentru biserici, case co-
munale, castele și școli;
cu mecanismul cel mai bun
și mai nou și executare so-
lidă. Pentru preoți și e-
pitropi se dau și cu plă-
tirea în rate.

Trimit budget și pri-
mesc repararea ciasor-
nicelor de turn.

